

यमुनामाई गाँउपालिका रौतहटको आर्थिक बर्ष २०७९/०८० को निति तथा कार्यक्रम

श्री गाउँसभाका सदस्य ज्यूहरू,
विभिन्न राजनीतिक दलका प्रतिनिधि, किसान तथा बुद्धजीवि ज्यूहरू,
विषयगत शाखाका प्रमुख एवम् प्रतिनिधिज्यूहरू,
गाउँपालिकाका कर्मचारीहरू
तथा अन्य उपस्थित महानुभावहरू ।

१. संघीयताको सफल कार्यन्वयन संगै दिर्घकालीन सोच र लक्ष्यका साथ यमुनामाई गाउँपालिकाको अगामी आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को निति तथा कार्यक्रम यस गरिमामय गाउँ सभा समंक्ष प्रस्तुत गर्न पाउँदा मलाई गौरव महशुश भएको छ ।
२. बलिदानीपूर्ण जन आन्दोलन, सशस्त्र जनयुद्ध र मधेश आन्दोलन लगायत विभिन्न लोकत्रान्त्रिक आन्दोलनहरूबाट प्राप्त संघीय लोकत्रान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको स्थापनामा आफनो ज्यान न्यौछावर गर्नु भएका सम्पूर्ण वीर शहिदहरू प्रति हार्दिक श्रद्धान्जली अर्पण गर्दछु ।
३. बिगत वर्षदेखि नै कोरोना (कोभिड १९) को महामारीको कारण नेपाल लगायत विश्वमा नै आर्थिक गतिबिधिमा ह्रास आएको सर्व बिदतैछ । यस महामारीबाट लाखौ मानिसहरूले ज्यान गुमाएका छन भन्ने लाखौं व्यक्तिहरूले रोजगारी गुमाएका छन यस परिसंथितिमा विकासका गतिबिधि भन्दा मानवीय स्वास्थ्य र रोजगारी प्रवर्द्धनलाई उच्च प्राथमिकतामा राखिएको छ ।
४. यमुनामाई गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को निति तथा कार्यक्रम नेपालको संविधान, नेपाल सरकारको आर्थिक निति नेपाल सरकारको आवधिक योजना तथा दिर्घकालीन क्षेत्रगत नितिहरू र दिगो विकास लक्ष्य लगायत नेपालले अन्तराष्ट्रिय क्षेत्रमा गरेका प्रतिबद्धताहरू तथा चालु आर्थिक वर्षमा संघिय तथा प्रदेश सरकारले ल्याएको निति तथा कार्यक्रम र दिगो विकास लक्ष्य अन्तर्गत स्थानिय प्राथमिकताको क्षेत्रहरू तय गर्दै सो लक्ष्य हासिल गर्न अग्रसर रहनेछ ।

आदरणिय सदस्यहरू तथा उपस्थित महानुभावहरू,

५. बदलिंदो परिस्थिति संगै जनताको विकासप्रतिको उच्च आकाङ्क्षालाई न्यायोचित रुपमा सम्बोधन गर्न यस यमुनामाई गाउँपालिकाको दिगो विकास र समृद्धिका लागि राष्ट्रियता, लोकतन्त्र र कानूनी शासनलाई आत्मसात गर्दै शान्ति र स्थिरताका साथै “जनताद्वारा, जनताका लागि जनताको शासन” भन्ने मूल सिद्धान्तका आधारमा यमुनामाई गाउँपालिकाको विकास र समृद्धिलाई यथार्थमा परिणत गर्नका निमित्त आ.व. २०७९/०८० को नीति तथा कार्यक्रम निर्माणको क्रममा नेपालको संविधानमा भएका व्यवस्थाहरू तथा संविधानको अनुसूची-८ र ९ अनुसारका एकल अधिकार र साभ्का अधिकारका सूचीहरूमा भएका व्यवस्था, योजना, दिगो विकासका लक्ष्यहरू, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४, अर्थ मन्त्रालयबाट प्राप्त मार्गदर्शन, सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन

मन्त्रालयबाट समय-समयमा जारी भएका मार्गदर्शन तथा परिपत्रहरू, मन्त्रालयबाट प्राप्त गाउँपालिकाको बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन २०७८, गाउँ कार्यपालिकाबाट गठित विभिन्न विषयगत समिति र राजश्व परामर्श समिति समेतबाट प्राप्त सुझावहरूका आधारमा सम्भव भएसम्म जनचाहनालाई समेट्ने गरी यो नीति तथा कार्यक्रम तयार गरिएको छ ।

सदस्य महोदयहरू,

अब म आगामी आ.व. २०७९/०८० को नीति तथा कार्यक्रमहरू प्रस्तुत गर्दछु :

आधारभूत स्वास्थ्य सेवा तर्फ :

६. यमुनामाई गाउँपालिका बासीहरूको स्वास्थ्य सुनिश्चिताको लागि अगामी आ.व.२०७९/८० मा १५ शैयाको प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र निर्माण लागि आवश्यक जग्गा खरिद तथा व्यवस्थापन गरिनेछ । साथै सो स्वास्थ्य केन्द्र सञ्चालनको लागि दक्षजनशक्ति, आवश्यक उपकरण लगायतको व्यवस्थापन गरि तत्काल ५ शैया सम्मको स्वास्थ्य केन्द्र सञ्चालनको व्यवस्था अविलम्ब गरिनेछ ।
७. कोभिड १९ लयागतका माहामारी नियन्त्रण र उपचारका लागि आवश्यक स्वास्थ्य सामग्रीहरू तथा उपकरणहरूको खरिद र सर्व सुलभ उपलब्धतामा जोड दिइएको छ र सो कार्यलाई थप निरन्तरता दिइनेछ तथा सञ्चालनमा रहेको कोभिड १९ विरुद्धको खोप अभियानलाई निरन्तरता दिदैँ अगामी आर्थिक वर्षमा खोपको पहुँच शत प्रतिशत पुर्याइनेछ ।
८. नेपाल सरकारको नीतिअनुसार नै गाउँपालिकाभित्रका स्वास्थ्य संस्थाहरूको भौतिक सुधार गरी स्वास्थ्य सुविधालाई सहज र पहुँचयोग्य बनाईने छ । स्वास्थ्य संस्था तथा बर्थिंग सेन्टरहरूमा प्रयोगशाला स्थापना गर्दै हाल सञ्चालनमा रहेका प्रयोगशालाहरूलाई समेत सुधार गर्दै लगिनेछ ।
९. गाउँपालिका क्षेत्रमा स्थायी रूपले बसोबास गर्ने सबै जातजाति, विपन्न वर्गका समुदायलाई लक्षित गरी सुरक्षित मातृत्व कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाउन स्थानीय स्वास्थ्य संस्थामा कम्तिमा ८ पटक गर्भ जाँच गराई तथा सुरक्षित मातृत्व कार्यक्रम सञ्चालन भएको स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी गराएको र ३५ दिन भित्रमा सम्बन्धीत वडा कार्यालयमा वच्चाको जन्मदर्ता गराउने आमालाई प्रोत्सहान स्वरुप रु. एकहजार मात्र गाउँपालिकाको स्वास्थ्य शाखा मार्फत उपलब्ध गराईने नीति लिइनेछ ।
१०. स्वास्थ्य तथा व्यक्तिगत सरसफाई कार्यक्रम अन्तर्गत विद्यालयमा अध्ययनरत रजस्वला सुरु भईसकेका बालिकाहरूको तथ्यांक संकलन गरी निःशुल्क सुरक्षित प्याड वितरणका लागि आवश्यक उपकरण सहितको सुरक्षित प्याड कर्नर को स्थापना गरिनेछ ।
११. आपतकालीन उद्धार तथा बिरामी बोक्नको लागि आवश्यक उपकरण र दक्ष जनशक्ति सहितको एम्बुलेन्सको अविलम्ब व्यवस्था गरि सञ्चालनमा ल्याईनेछ ।

यमुनामाई गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७९।०८० को नीति तथा कार्यक्रम

१२. प्राकृतिक आर्युवेद चिकित्सा पद्धति र युनानी चिकित्सा पद्धतीलाई एकिकृत रुपमा सञ्चालन गर्ने निति लिइनेछ ।
१३. यमुनामाई गाउँपालिकालाई पोषणमैत्री स्थानीय तह घोषणाको लागि पोषणमैत्री स्थानीय तह कार्यन्वयन निर्देशिका, २०७८ अनुसारको आवश्यक सूचकहरुलाई प्राथमिकतामा राख्दै आवश्यक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
१४. यमुनामाई गाउँपालिका अर्न्तगतको स्वास्थ्य चौकीहरुमा अपुग औषधीहरु तथा उपकरणको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
१५. यमुनामाई गाउँपालिका अर्न्तगतका महिला स्वास्थ्य स्वमसेविकाहरुको परिणाममुखि सेवा प्रवाहको लागि आवश्यक सेवा सुविधामा वृद्धि गरिनेछ ।

. शिक्षा तर्फ :

१६. सामुदायिक विद्यालयको स्तर वृद्धि गरी विद्यालयमा शतप्रतिशत विद्यार्थी भर्ना कार्यक्रम सञ्चालनमा ल्याइनेछ । त्यसैगरी विद्यालयहरुमा स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माणका लागि आवश्यक छलफल चलाइने छ । साथै जातीय बाहुल्यताको आधारमा सामुदायिक विद्यालयहरुमा मात्री भाषा शिक्षाको पठन पाठन सम्बन्धी व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१७. सामुदायिक विद्यालयहरुलाई आवश्यक डेस्क, बेन्च तथा शिक्षण समाग्रीहरुको आवश्यक व्यवस्थापन गरि विद्यार्थीहरुको अव्यवस्थित बसाईको प्ररम्परालाई अन्त्य गरिनेछ ।
१८. प्राविधिक शिक्षालाई जोड दिई दक्ष जनशक्ति उत्पादन गर्न शैक्षिक संस्थाहरूसँग समन्वय गरी अगाडि बढाइने छ । साथै संचालित प्राविधिक शिक्षलयमा आवश्यकता अनुसारको औजार तथा उपकरणहरुको ब्यवस्थापन गरिने छ ।
१९. आगामी दिनहरुमा गाउँपालिका क्षेत्रमा रहेका सबै विद्यालयका विद्यार्थीहरु तथा अभिभावक समेतलाई सरसफाई कार्यमा एकजुट गराई गाउँलाई सफा बनाउन विद्यालय मार्फत् विद्यार्थी, विद्यार्थी मार्फत् अभिभावक भन्ने मूल नारा लिई आम गाउँपालिकावासीलाई पुर्ण सरसफाईको अभियानमा क्रियाशील गराइने नीति लिइने छ ।
२०. सामुदायिक विद्यालयहरुमा समयानुकूल सूचना प्रविधिको माध्यमबाट शिक्षा प्रदान गर्नका लागि आगामी आ.व. २०७९/०८० बाट क्रमशः सञ्चालन गरिने छ । सबै सामुदायिक विद्यालयमा समयको मागअनुसार अंग्रेजी माध्यमको शिक्षालाई बालकक्षाबाट नै प्राथमिकतामा राखी सञ्चालन गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

२१. सबै सामुदायिक विद्यालयबाट चौमासिक प्रगति समीक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने नीति लिइने छ । गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका सामुदायिक विद्यालयहरूमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरू बीच अतिरिक्त क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
२२. सामुदायिक विद्यालयहरूमा विद्यार्थी संख्याका आधारमा शिक्षक दरवन्दी मिलान गर्ने गराउने कार्यमा जोड दिई विद्यालयमा आवश्यकता र औचित्यका आधारमा अपुग विषयगत शिक्षक दरवन्दी थप गरी सोको लागी आवश्यक व्यवस्थापन गरिनेछ ।
२३. सम्बन्धित निकायसँग समन्वय गरि निजी विद्यालय र सामुदायिक विद्यालयको पाठ्यक्रममा एकरूपता कायम गर्न पहल गरिनेछ । विद्यालयको भौतिक पूर्वाधार निर्माण गर्दा अपांगमैत्री र वालमैत्री बनाउने कुरामा अनिवार्य गराइनेछ । हरेक विद्यालयहरूमा स्वच्छ पिउने पानीको व्यवस्था अनिवार्य गराइनेछ ।
२४. सामुदायिक विद्यालयहरूमा सञ्चालित दिवा खाजा कार्यक्रमलाई थप गुणस्तरयुक्त बनाउन निरन्तर अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण गरिनेछ ।
२५. यमुनामाई गाउँपालिका अर्न्तगतको सामुदायिक विद्यालयहरूबाट माध्यमिक शिक्षामा उत्कृष्ट अंक ल्याइ उत्तीर्ण गरेको ५/५ जना छात्र र छात्राहरू उच्च शिक्षामा निरन्तरताको लागि **गाउँपालिका अध्यक्ष छात्रवृत्ति कार्यक्रम** संचालनमा ल्याइ छात्रवृत्ति प्रदान गरिनेछ ।

रोजगारी प्रवर्द्धन तर्फ :

२६. संविधानले प्रत्याभूत गरेका अधिकारहरूको अधिकतम उपयोग गर्दै एक घर एक रोजगारको नीति अवलम्बन गरिनेछ । यमुनामाई गाउँपालिका अर्न्तगतका बेरोजगार युवाहरूका लागि गा.पा.अध्यक्ष रोजगार कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
२७. बेरोजगार, विपन्न र कृषि लगायतका क्षेत्रमा काम गर्ने मजदुरहरूको अवस्था र आवश्यकतालाई मध्यनजर गर्दै प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अर्न्तगत रोजगारीको अवसर प्रदान गरिनेछ । साथै यस कार्यक्रमलाई प्रभावकारी कार्यान्वयन तथा उत्पादनशील बनाउनको लागि लागत साभेदारीको व्यवस्था गरिनेछ ।
२८. गरिबी निवारणका लागी लघु उद्यम विकास कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिदै सिप विकास मार्फत सवल र सक्षम जनशक्ति तयार पार्दै ब्यवसायिक बातावरण तयार पारि रोजगारीको अवसर सृजना गरिनेछ ।
२९. रोजगार सेवा केन्द्रमा सुचिकृत बेरोजगारहरू लाई रोजगारीको अवसर प्रदान गर्नका लागि गाँउपालिकाबाट निर्माण सामाग्री तथा औजार उपकरणहरूको ब्यवस्था गरी प्रभावकारी रुपमा संचालन गरिनेछ । रोजगार सेवा केन्द्रलाई थप सुदृढिकरण गरी रोजगार सुचना केन्द्रको रुपमा स्थापना गरिनेछ ।

३०. बैदेशिक रोजगारीबाट फर्किएका तथा विदेश पलायन हुने युवाहरूका लागि स्थानिय स्तरमा नै रोजगारीको अवसर उपलब्ध गराउन युवा तथा महिला लक्षित छोटो तथा लामो अवधिको शिप विकास तालिम कार्यक्रमहरू संचालन नगरिनेछ, र युवा लक्षित शिप विकास तालिम तथा व्यवसायिक तालिमहरूलाई निरन्तरता दिइनेछ,

पूर्वाधार विकास तर्फ:

३१. बस्ती विकास, शहरी योजना तथा भवन निर्माण सम्बन्धि आधारभूत मापदण्ड २०७२ मा व्यवस्था भए बमोजिम घरमा सेप्टी ट्याङ्की निर्माण र जडान भएका तथा तोकिएको सडक क्षेत्राधिकारको जग्गा पुग्ने गरि सडकको चौडाई भएपश्चात मात्र घरलाई निर्माण सम्पन्न प्रमाण पत्र दिने व्यवस्थालाई कडाइका साथ लागू गरिनेछ ।
३२. गाउँपालिका क्षेत्रमा नयाँ निर्माण हुने भवनहरूको हकमा नेपाल सरकारबाट स्वीकृत बस्ती विकास, शहरी योजना तथा भवन निर्माण सम्बन्धी आधारभूत मापदण्ड, २०७२ अनुसार हुने गरी घर नक्शा पास सुचारु गर्ने तथा उक्त मापदण्ड लागू हुनुभन्दा अघि निर्माण सम्पन्न भएका भवनहरूको हकमा अभिलेख प्रयोजनका निमित्त नेपाल सरकार तथा सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट जारी परिपत्रअनुसार हुने गरी तोकिएको दस्तुर लिई घर नक्शा पास गरिने नीति लिइनेछ ।
३३. गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका सडकहरूलाई क्रमागत रुपमा सडक ढलान, नाला निर्माण तथा कालोपत्रे गर्ने कार्यलाई विशेष प्राथमिकतामा राखी निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
३४. सडकहरूको मर्मत सुधार तथा स्तरोन्नति कार्य गर्न मर्मत सम्भार कोषको स्थापनाका लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरिनेछ । यसका लागि गाउँस्तरीय वार्षिक सडक मर्मत योजना निर्माण गरिनेछ ।
३५. गाउँपालिका भित्रका सडकहरूको सडक मापदण्ड बमोजिम सिमाङ्कन गरी सङ्केत चिन्हहरू राख्ने कार्यको थालनी गरिनेछ ।
३६. गरिब, दलित एंव विपन्न परिवारको पहिचान सुरक्षित आवासका लागि जनता आवास कार्यक्रम संचालन गरिएको छ, यस कार्यलाई अगामी आर्थिक वर्षमा समेत निरन्तरता दिइनेछ ।
३७. सुशान्त वातावरणमा तालिम, गोष्ठी, सभा तथा कार्यशाला संचालनका लागि गाउँकार्यपालिका कार्यालयको नयाँ भवनको माथी आवश्यक औजार उपकरण तथा फर्निचर र फर्निसिंग सहितको सभा कक्षको निर्माण गरी संचालनमा ल्याइनेछ ।

कृषि तथा पशु विकास तर्फ :

३८. दिगो कृषि प्रणालीलाई प्रवर्द्धन गर्न ३ बर्षे रणनीतिक योजना तयार गरिने छ । कृषकहरूको मागको आधारमा बेमौषमी तरकारी खेती तथा व्यवसायिक खेती प्रणालीलाई अवलम्बन गर्दै लगिने छ ।
३९. कृषि तथा सिंचाई क्षेत्रको समग्र विकासका लागि कृषि सहकारी संजाल निर्माण, अर्ग्यानिक कृषि उत्पादन, बिउ विजन, किट वितरण तथा सतह र भूमिगत सिंचाईको प्रवर्द्धन गर्नका लागि कृषि तथा सिंचाई कार्यालय लगायत अन्य सरोकारवाला निकायहरूसँग समन्वय गरी कृषक समूहहरूलाई प्रोत्साहित गरिने छ ।
४०. कृषिमा उन्नती यमुनामाई गाउँपालिकावासीको समुन्नती भन्ने नारामा आधारित रहि यमुनामाई गाउँपालिका ले कृषि क्षेत्रलाई व्यावसायिक, आत्मनिर्भर तथा प्रमुख आय स्रोतको रूपमा विकास गर्ने गरी मुख्य प्राथमिकतामा राख्ने नीति लिइनेछ ।
४१. यमुनामाई गाउँपालिकाको गरिब तथा बिपन्न कृषकहरूलाई प्राथमिकतामा राखी आवश्यकता अनुसारको कृषि औजार तथा बीउ विजनहरु उपलब्ध गराउदै आएको नितिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
४२. पशु बीमा र कृषि बीमालाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्न सहजीकरण गरिनेछ ।
४३. बर्षे देखि ठप रहेको कृषि उपज संकलन केन्द्रलाई संचालनमा ल्याई कृषि बजारीकरणलाई बिस्तार गरिनेछ साथै कृषक वर्गको मलखाद्य तथा बीउबीजनमा सहज पहुँच कायम गर्न अनुदान, आंशिक अनुदान तथा सहूलित दरमा मलखाद्य तथा बीउबीज तथा आधुनिक औजार उपकरण उपलब्धताको ब्यवस्था मिलाइने छ ।
४४. गाउँपालिकामा उत्पादित दुग्ध पदार्थ, खाद्य पदार्थ, तरकारी फलफूल लगायत नगदे बाली उत्पादनहरुको बजारमा निकासी गर्न पहुँच बृद्धि गर्दै आन्तरिक बजार विस्तारका लागि जोड दिइनेछ । साथै उत्पादित कृषिजन्य वस्तुहरूलाई भण्डारण तथा बिक्रि बितरणका लागि कृषि उपज संकलन केन्द्रलाई ब्यवस्थित गरिनेछ ।
४५. पशुपंछी पालन तथा कृषिलाई ब्यवसायीकरण गर्न चाहने युवा किसानहरूलाई ज्ञान सीप प्रविधि र सहयोग प्रदान गरिनेछ तथा कृषि र पशु पकेट विकास कार्यक्रमलाई प्रोत्साहित गरिनेछ ।
४६. धान उत्पादन र दुग्ध पदार्थ उत्पादनमा किसानलाई प्रोत्साहन गरिनेछ । कृषि सहकारीहरूलाई उल्लेखित कार्यहरु गर्न गराउनका लागि प्रोत्साहन गरिनेछ ।
४७. विदेश पलायन भएका युवालाई कृषिमा आकर्षित गरी रोजगारीको अवसर सिर्जना गर्दै स्वरोजगार तथा आत्मनिर्भर बनाउन कृषिमा यान्त्रीकीकरण कार्यक्रमलाई प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
४८. “आफ्नो लागि आफैँ उत्पादन गरौं, तरकारीमा आत्मनिर्भर बनौं” र “एक घर एक करेशाबारी” भन्ने नाराका साथ तरकारीमा आत्मनिर्भर हुन आवश्यक नीति तय गरिनेछ ।

४९. आम यमुनामाई गाउँपालिकावासीहरूलाई स्वच्छ माछा मासु उपभोग गर्ने वातावरणको सुनिश्चिता प्रदान गर्नका लागि पशु बधशाला र मासु जाँच गर्ने ऐन, २०५५ को कार्यान्वयन गर्न आवश्यक पहल गर्ने नीति लिइएको छ । साथै मासु व्यवसायीहरूले गाउँपालिकाले तोकेको स्थानमा मात्रै मासुको कारोवार गर्नको लागि प्रोत्साहन गरिने छ ।
५०. यमुनामाई गा.पा.भित्रका कृषियोग्य भूमिमा सिचाई व्यवस्थापनका लागि कृषि कुलो नक्शांकन, निर्माण तथा मर्मत सम्भारको आवश्यक व्यवस्थापन गरिनेछ ।

विपद् व्यवस्थापन तथा बातावरण संरक्षण तर्फ:

५१. आगलागीबाट हुने क्षतिबाट प्रारम्भिक रूपमै नियन्त्रण गर्न गाउँपालिका कार्यालय, वडा कार्यालयहरूमा तथा गाउँपालिका क्षेत्रमा रहेका पसल तथा उद्योगहरूमा फायर एक्स्टिङ्गुइसर (FIRE EXTINGUISHER) राख्न उद्योग वाणिज्य संघ रौतहटसँग सहकार्य गरिने छ साथै दमकलको समेत व्यवस्थापनका लागि पहल गरिनेछ ।
५२. गाँउपालिकालाई धुलो मुक्त सडक निर्माणको लागि गाँउपालिका क्षेत्र भित्रका मुख्य तथा सहायक सडकहरूलाई कालोपत्रे तथा ढलानकार्यलाई निरन्तरता दिदै धुलो मुक्त गाँउपालिका बनाउने अभियानलाई निरन्तरता दिइनेछ । साथै धुवामुक्त गाँउपालिका बनाउने अभियानलाई निरन्तरता दिदै लक्षित बर्गलाई ग्यास सिलेण्डर तथा चुल्हा बितरणका साथै बैकल्पिक उर्जा प्रवर्द्धनको सहकार्यमा विधुतीय चुलो, गोबर ग्यास तथा सोलारहरु आवश्यक व्यवस्थापन गरिनेछ ।
५३. विपद् व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउन स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति मार्फत गाउँपालिका स्तरीय विपद् पुर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको अध्यावधिक गरिनेछ ।
५४. बाढी प्रभावित क्षेत्रका जनताहरुको तत्काल उद्धार गर्नका लागि लाइफ ज्याकेट, डोरी, डुंगा आदि खरिद गरी सुरक्षा निकाय तथा जिल्ला दैवी प्रकोप उद्धार समितिसँग समन्वय गरी तयारी अवस्थामा रहने तथा स्थानीयस्तरमा नै उद्धार कार्य दल, प्राथमिक उपचार कार्य दल, सुचना तथा संचार कार्यदल, सुचना संकलन तथा राहत व्यवस्थापन कार्यदल गठन गरिनेछ ।
५५. गाउँपालिकामा विपद् व्यवस्थापन र राहतका लागि विनियोजित कोषलाई सामाजिक सहयोगको रुपमा पनि प्रयोग गरिनेछ । विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम सञ्चालन गरी विपद् न्यूनीकरणको लागि आवश्यक कार्यहरु गरिने छ ।
५६. यमुनामाई गाउँपालिका क्षेत्रको फोहर तथा दिसाजन्य लेदो व्यवस्थापन कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन आवश्यक सरसफाई कर्मीको व्यवस्थापन गरि ट्र्याक्टर, ट्रेलर, सेफटी टंकी समेत खरिद गरिनेछ ।

५६. गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका साना उद्योगबाट निस्कनेफोहोर तथा धुलो र स्वस्थ्यलाई प्रतिकुल असर गर्ने सबै खाले प्रदुषणलाई न्यूनीकरण गर्नका लागि उद्योगी व्यवसायी तथा अन्य सरोकारवालासँग समयसमयमा छलफल तथा अन्तर्क्रिया गर्ने नीति लिइने छ ।

५७. गाउँ क्षेत्रमा रहेका पोखरी, जलाशय तथा खानेपानी मुहानहरूको संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्दै सदुपयोग गरिने छ । भूकम्प प्रतिरोधी भवन निर्माणमा संलग्न दक्ष/अदक्ष निर्माणकर्मीलाई तालिम सञ्चालन गर्न नेपाल भूकम्प प्रविधि समाज लगायतका संघसंस्थाहरूसँग आवश्यक समन्वय गरिने छ ।

समावेशी विकास तर्फ:

५८. लक्षित समूह कार्यक्रमअन्तर्गत महिला विरुद्धको लैङ्गिक तथा घरेलु हिंसा, महिला हकहित तथा सीप विकास कार्यक्रम, गृहिणी महिलाको लागि वातावरणमैत्री सचेतना कार्यक्रम जस्ता विभिन्न कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

५९. गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका सबै वर्गहरूको नियमानुसार वडास्तरीय तथा गाउँस्तरीय समिति गठन गरिने नीति लिइनेछ । यमुनामाई गाउँ क्षेत्रभित्र सञ्चालन हुने सबै प्रकृतिका कार्यक्रमहरूमा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको नीति अवलम्बन गरिने नीतिलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।

६०. गाउँपालिका क्षेत्रभित्र हिंसालाई न्यूनीकरण गर्नका लागि अव्यवस्थित तथा खुल्ला रूपमा मद्यपान, धुम्रपानलगायतका बस्तुहरू बेचबिखन तथा सेवनलाई न्यूनीकरण गर्दै लगिनेछ ।

६१. गाउँपालिका क्षेत्रभित्र हुने वा भैरहेको लागु औषध दुर्वेशनीका विरुद्ध विभिन्न सचेतना मूलक कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने र आवश्यकताको आधारमा सुधार केन्द्र स्थापनामा जोड दिइनेछ ।

सुचना संचार तथा सुशासन तर्फ:

६२. यमुनामाई गाउँपालिका लगायत वडाहरूमा समेत राजश्व व्यवस्थापन सूचना प्रणाली र जिन्सी श्रेस्ता प्रणाली सञ्चालनमा ल्याईनेछ । साथै वडाबाट सञ्चालन हुने व्यक्तिगत घटना दर्ता प्रणाली अनलाईनमा सञ्चालन गरिनेछ ।

६३. सहज रूपमा सुचनामा पहुच कायम गर्न गाउँपालिका क्षेत्रका मुख्य मुख्य स्थानहरूमा वाई फाई जडान गरी फ्री वाईफाईयुक्त गाउँपालिका घोषणा गरिने छ ।

६४. सेवा प्रवाहलाई अभि व्यवस्थित, छिटो छरितो र सेवाग्राहीमैत्री बनाउन कर्मचारीहरूमा “रहरले काम गरौं, हाँसेर सेवा गरौं” भन्ने भावनाको विकास गरिने छ ।

६५. यसगाउँपालिकालाई सुशासनमैत्री गाउँको रूपमा स्थापित गर्नका लागि भ्रष्टाचारमा शुन्य सहनशिलताको नीतिलाई अवलम्बन गर्ने नीति लिइएको छ । साथै सबै वडामा नागरिक वडापत्र,

कर दरबन्दी लगायतका विवरणहरूलाई Digital प्रविधिमार्फत् वडावासी तथा गाउँवासीलाई सूचित गराइने नीति लिइएको छ ।

६६. गाउँपालिका क्षेत्रभित्र सञ्चालन गरिने विभिन्न कार्यक्रमहरू सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरूसँग सहकार्य तथा समन्वय गरी सञ्चालन गरिने नीतिलाई प्राथमिकतामा राखिएको छ ।
६७. गाउँपालिकाका सबै वडामा सुभाष पेटिका, नागरिक बडापत्र, सूचना अधिकारी तथा गुनासो सुन्ने अधिकारीको व्यवस्था गरिने छ । गाउँपालिका कार्यालयमा सेवा लिन आउने सेवाग्राहीलाई सहज रूपमा सेवा लिनका लागि कार्यालयमा सहायता कक्ष स्थापना गरिने छ ।
६८. न्यायिक समिति अन्तर्गत गठित मेलमिलाप केन्द्रहरूलाई तालिमको व्यवस्था गरी नियम अनुसार छिटो छरितो ढंगले सेवा प्रदान गरिने नीति लिइने छ ।
६९. जनताको हितलाई ध्यानमा राखी कानून सम्मत, छिटो छरितो, जनमूखी, सेवामूखी र भ्रष्टचार मुक्त (पारदर्शीता, जवाफदेहिता, सहभागीता र दुरदर्शीता) समेतको सिद्धान्तका आधारमा सुशासन कायम गर्ने नीति लिइनेछ ।
७०. जनताको हितलाई ध्यानमा राखी गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयहरूबाट सम्पादन हुने सबै कार्यहरू अन लाइन (E Governance) को माध्यमबाट सञ्चालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
७१. आवश्यकता अनुसार गाउँपालिकामा कार्यरत सम्पूर्ण कर्मचारीहरूलाई उपयुक्त तालिमहरूको व्यवस्था सञ्चालन गरि दक्ष बनाउने नीति हुनेछ ।
७२. गाउँपालिकाको न्यायिक समितिको व्यवस्थापन र परिचालन तथा न्याय निरूपणको कार्यलाई थप व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाइनेछ ।

सबल राजश्व प्रशासन

७३. गाउँपालिकाको कर प्रशासनलाई करदातामैत्री बनाउन सोसँग सम्बन्धित क्षेत्रसँग आवश्यक समन्वय गरी करदाता शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
७५. यसै आ.व. २०७९/८० देखि घरबहाल कर संकलन कार्यलाई अघि बढाइने छ । घरबहाल कर प्रयोजनका लागि क्षेत्रनिर्धारण गरेर न्यूनतम मासिक दर कायम राखेर राजश्व सङ्कलन गरिने छ । व्यवसाय कर संकलनका लागि वडा कार्यालयहरूमा व्यवसाय दर्ता गरी व्यवसाय लगत संकलन, व्यवसाय दर्ता अभियान सञ्चालन गरिने छ ।
७५. कार्यालयको कामलाई प्रविधिमैत्री बनाउनका लागि यसै आ.व. २०७९/०८० देखि नै जिन्सी, राजश्व, योजनासम्बन्धी सफ्टवेयर प्रयोगमा ल्याइने छ ।

७६. गाउँपालिकालाई आर्थिक विकासमा सक्षम बनाउनका लागि सहकारी, निजी क्षेत्र तथा सरकारी क्षेत्रबीचमा आवश्यक समन्वय गरी अगाडी बढाइने छ ।

पर्यटन विकास तथा सांस्कृतिक प्रवर्द्धन:

७७. गाउँमा रहेका धार्मिक, सांस्कृतिक तथा पर्यटकीय महत्वका स्थानहरू र साहित्य कला संस्कृतिको संरक्षण तथा सम्बर्द्धन गरिनेछ । मठ-मन्दिर तथा धार्मिक क्षेत्रहरूको संरक्षण सम्बर्द्धन गर्दै ऐतिहासिक तथा धार्मिक स्थलहरूको विकासका लागि प्रचार प्रसारलाई प्राथमिकता दिई अगाडि बढाउने नीति लिइनेछ ।

७८. यस गाउँपालिकाको छिमेकी गाउँपालिका तथा नगरपालिकामा रहेका पर्यटकीय स्थल/धार्मिक स्थलसम्म आवत जावतको लागि सहज सडक सञ्जाल निर्माणका लागि निरन्तरता दिनेछ ।

अन्त्यमा, विगतमा गाउँसभाले अख्तियार गरेका नीतिहरूलाई उच्च प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गर्दै लगिने नीति लिइएको छ । यमुनामाई गाउँपालिकाको पाचौँ गाउँसभा सम्पन्न गर्न सहयोग पुऱ्याउनु हुने सम्पूर्ण गाउँसभाका सदस्य ज्यूहरू, कर्मचारी साथीहरू, विभिन्न सङ्घ संस्थाका प्रतिनिधिहरू तथा सम्पूर्ण गाउँवासी दाजुभाई दिदि बहिनिहरूलाई हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु । साथै आगामी दिनहरूमा पनि यहाँहरूको सक्रिय सहभागिता, सकारात्मक सहयोग हुने विश्वास व्यक्त गर्दछु ।